

PRIKAZI, KRITIKA I BIBLIOGRAFIJA

ГЕОБОТАНИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ — русско-англо-немецко-французский (**Geobotanički rečnik**, rusko-englesko-nemačko-francuski). — **O. S. Grebensčikov**. — Ak. nauka SSSR, Svesavezni institut naučne i tehničke informacije, izdanje »Nauka«, Lenjingrad, 1965., str. 228., cena 1 r. 02 k.

Četirojezični »**Geobotanički rečnik**«, koji je napisao istaknuti sovjetski geobotaničar O. S. Grebensčikov, prvi je takav pokušaj ne samo u Sovjetskom savezu već i svetu. Svaki termin dat je uporedo na ruskom, engleskom, nemačkom i francuskom, a za veliki deo navedenih pojmova dato je i kratko objašnjenje, što svakako veoma doprinosi vrednosti ovoga rečnika. Ovo je glavni deo knjige (izložen na 150 strana), koji pored toga sadrži i posebne registre engleskih, nemačkih i francuskih termina. Na kraju dat je i spisak literature.

U **Predgovoru** Rečnika ističe se da on uključuje geobotaničke (fitocenološke) termine, nazive glavnih vegetacijskih formacija i biljnih zajednica Zemljine lopte, kao i termine bliskih naučnih disciplina (biljne ekologije, pedologije, klimatologije, geomorfologije, fitogeografije); osim toga i nazive iz primenjenih naučnih oblasti, sa kojima se geobotanika nalazi u određenoj vezi (tj. livadarstvo, šumarstvo, močvarstvo, i dr.). Što se tiče sistematike biljaka, **Rečnik** daje samo imena krupnih sistematskih grupa (dikotile, mahovine, ličajevi, i tome slično), kao i imena koja su u rangu taksona.

Geobotanički rečnik je veoma bogat, što se vidi i iz činjenice da sadrži oko 2.660 termina. Osim termina koji se već odavno upotrebljavaju, **Rečnik** daje i neke ređe termine, koji se tek odnedavno upotrebljavaju i sve se više rasprostiru. Autor u predgovoru ukazuje da su mu u tumačenju značenja pojedinih termina naročitu teškoću zadali oni koji na različitim jezicima i u različitim zemljama, odnosno u različitim školama, imaju različito značenje (npr. asocijacija, formacija). Zato se autor, u nemogućnosti da navodi sva ta različita značenja (s obzirom da to nije ni bio cilj Knige i da bi se time štampani prostor verovatno, proširio), pa je u nekim slučajevima navodio samo ono značenje koje je prihvaćeno u SSSR-u. Za neke termine dati su i sinonimi.

Autor je imao posebnih teškoća oko redosleda kojim je trebalo navoditi termine. Kao osnova prihvaćena je ruska azbuka, za ruske termine, dok su ostali, odgovarajući termini na drugim jezicima, dati sa osloncem na odgovarajući ruski termin. Da bi se lako pronašli i termini na engleskom, nemačkom i francuskom jeziku, dat je abecedni registar za svaki od njih, pa je u njemu za svaki termin ukazano na stranu na kojoj se on

u osnovnom delu Knjige nalazi. Složeni termini, sastavljeni od glavnog i dodatnog dela (npr. karakteristične vrste), navođeni su alfabetno po glavnom delu, a dodatni deo sada opet po alfabetu, u okviru glavnog dela, odnosno osnovnog značenja. Na primer:

- livada** (glavni deo)
- **alpijska** (dodatni deo)
- **visokoplaniska**
- **vlažna**
- **močvarna**, itd.

Međutim, ima i odstupaja od ovoga pravila, pre svega u vezi sa tako širokim terminima kao što su npr. »vrsta«, »biljka«, »zemljište« (npr. »karakteristične vrste«, »divlje biljke«, »mrko šumsko zemljište«), kod kojih je alfabetски redosled dat na osnovu dodatnog dela (tj., ne »vrsta karakteristična«, već »karakteristična vrsta«); to isto odnosi se i na takve termine kao što su, na primer, »ledeno doba«, »sintetičke osobine«, itd. Što se tiče termina na drugim jezicima, oni su u alfabetском registru dati u redosledu koji je prihvaćen u datom jeziku. Čitav niz drugih postupaka, primenjenih u »**Geobotaničkom rečniku**«, olakšavaju u velikoj meri njegovo korišćenje i lak pristup do potrebnih termina.

Autor ističe da su za sastavljanje »Geobotaničkog rečika« kao osnovna literatura poslužila glavna sovjetska dela iz geobotanike, kao i veliki broj inostranih izdanja. Najvažnija korišćena dela navedena su na kraju Knjige, u spisku literature.

»**Geobotanički rečnik**« od O. S. Grebenščikova je nesumnjivo vredna, korisna i sadržajna knjiga iz geobotanike, fitocenologije i ekologije. Za naše čitaoce biće posebno korisna pri služenju bogatom sovjetskom geobotaničkom i ekološkom literaturom, s obzirom da su ruski termini dati uporedo sa odgovarajućim engleskim, nemačkim i francuskim terminima, a u mnogim slučajevima ovi termini su i objašnjeni. Sve to omogućuje da se prava pojmovna sadržina ruskih geobotaničkih i ekoloških termina bolje shvati.

S obzirom da je prvo izdanje »Geobotaničkog rečnika« gotovo iscrpljeno, treba se nadati skorom drugom izdanju, popunjenom i dalje razrađenom, kako i sam autor obećava i svome Predgovoru. Drugim izdanjem omogućilo bi se i onim našim brojnim stručnjacima fitocenolozima i ekolozima koji su ovo delo propustili, da dođu do ove vrlo korisne i vredne knjige.

Profesor Dr Milorad Janković